

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Nazwa

Historyczny układ ruralistyczny wsi

2. Czas powstania

1305, 1434, 1612, 1945

3. Miejscowość

**WOJCIECHOWO
WIELKIE**

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna

Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **OLEŚNICKI**

Gmina **SYCÓW**

6. Współrzędne geograficzne

51°20'21"N 17°44'14"E

7. Użytkowanie obecne

**mieszkalne
rolnicze**

8. Stan zachowania

4

10. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie

Poprzednie nazwy miejscowości: ok. 1305 r. - Woyczecho; 1416 r. - Foytsdorf; ok. poł. XVIII w. - Woitsdorff; 1787, 1818 r. - Gross Woitsdorf; 1829 r. - Gr.[oB] Woitsdorf; 1830 r. - Gross Woitsdorf, Wielkie Woiczekowice; 1845 r. - Gross-Woitsdorf, Wielkie Woycieskowie; 1870, 1890, 1912 r. - Gross Woitsdorf; 1912 r. - Gross Woitsdorf, Wielkie Wojcieskowie; do 1945 r. - GroB Woitsdorf.

Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi: Nazwa niemiecka jest odmienna z polskim rdzeniem - oznacza „wieś Wójta” (może Wojciecha). Określenie Gross= wielkie zostało przydane później, dla odróżnienia folwarku o tej samej nazwie, znajdującego się obecnie w granicach Sycowa. Obecna nazwa nawiązuje do znanej z przekazów z ok. 1305 r. W XIX w. używana była prawdopodobnie nazwa Wojcieszkowice.

Historia wsi i dóbr: Pierwsza wzmianka o wsi z ok. 1305 r., określanej jako „Woyczecho prope Longam villam”. W 1434 r. Książęta Konrad Kącki oraz Konrad Biały zastawili prawo sprawowania wyższego sądownictwa w Wojciechowie za 80 marek w praskich groszach. Już w 2. poł. XVI w. wymieniane są jako części dóbr Wojciechowa leżące osobno Błotnik oraz *Bauditzerei*, powiązana z *Ottendorfwz\Langendorf*. Główny majątek oraz Błotnik posiadał już w 1. poł. XVI w. ród von Koschembar und Skorkau, zapewne gałąź linii Schollendorfskiej. W 1593 r. Wojciechowo, podlegające dotychczas kościołowi filialnemu pw. św. Jadwigi w Działoszy, zostaje poddane kościołowi w Szczodrowie. W dniu 24.04. 1612 r. *Standesherr* Pan Sycowa Abraham burgrabia von Dohna sprzedał Hańskowi von Baruth wyższe sądownictwo w Wojciechowie „jako te, które dotąd w całych dobrach zawsze posiadał, t rzymał, korzystał z nich i używał” za 1150 talarów. W 1672 r. Joachim Friedrich von Prittwitz und Gaffron auf Mangschütz, ówczesny właściciel Wojciechowa, dokupił kawał lasu i karczowiska, należące dotychczas do Szczodrowa (prawdopodobnie zwane później Benklowe). Od pocz. XVIII w., do 1912 r. do Wojciechowa należy administracyjnie *Bauditzerei*, majątek położony na obszarze *Ottendorf* (dzisiejszej Działoszy). W 1787 r. do Wojciechowa należą: „szczególnie pięknie położony” folwark *Plattnig* oraz inne 2 budynki, zwane *Benklowe*. W 1830, 1845 r. do wsi należą: *Banklowe* z dwiema wolnymi parcelami oraz folwark Błotnik. W 1912 r. Wojciechowo wymieniane jest jako majątek i gmina. Do majątku należą: leśniczówka Benklawe oraz 4 majątki kmieci.

Niewielka jednodrożnica o osi wschód-zachód, której część zachodnią tworzy skromna wiejska zabudowa zagrodowa, natomiast część wschodnią to założenie pałacowo-parkowe z folwarkiem.

Bibliografia:

- Knie J.: Alphabetisch-statistisch-topographische Übersicht der Dorfer, Flecken, Städte und anderen Orte der königliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845
- T. Kułak, W. Mrozowicz: Syców i okolice. Od czasów najdawniejszych po współczesność; Wrocław-Syców 2000
- Lutsch H.: Verzeichnis der Kunstdenkmäler der Provinz Schlesien, Bd II, Die Kunstdenkmäler der Landkreise des Reg.- Bezirks Breslau, Breslau 1889
- Schlesisches Güter-Adressbuch. Verzeichnis sämtlicher Rittergüter und selbständigen Gutsbezirke, sowie der grosseren Landgüter der Provinzen Nieder- und Oberschlesien Breslau 1886, 1891, 1912, 1926, 1937
- Zimmermann F. A.: Beiträge zur Beschreibung von Schlesien, Brieg t. IV 1785; t. VII 1787

Materiały kartograficzne:

- Messtischblatt, pomiar 1887 r., nowelizacja 1929 r., wydanie 1932-1940 r.

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogęszczanie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji, zachowanie zespołu dworsko-folwarcznego i parku.

11. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

12. Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data i podpis)

czerwiec 2023

Justyna Kość

